Roparna – barn och unga som väckte ett försupet och eländigt Sverige!

Spara som PDF

Känner du till ”roparna”? Alltså de barn och

unga, oftast kvinnor, som helt plötsligt år 1840 började ropa ut ett omvändelsebudskap på olika orter i Sverige? De var vanligen både olärda och fattiga, en del kunde knappt läsa. Kanske du har hört talas om den s.k. ”predikosjukan”? Det var så många kallade detta fenomen i Sveriges kristenhet. Eller kanske du på senare tid har hört talas om och sett den nyproducerade filmen som handlar om dessa ”ropare”. Filmen har titeln *Barfota rop*. Hur som helst vill jag berätta för dig vad gamla skrifter ger oss för bild av detta skeende och de barn och unga som orädda och frimodigt ropade ut ett omvändelsebudskap.

Tyvärr är roparnas historia ganska diffus, men i boken *Roparna,* författad av David Carlsson, finns många citat från tidningsartiklar från 1840-talet, jämte citat från olika brev, skrivelser och domstolsanteckningar. Uppsatsen *Roparna - Varför kunde de inte tiga?* som skrevs 2009 av Laila Bergkvist vid Högskolan i Gävle, bidrar också till att fördjupa bilden av roparna och detta skeende. Personligen tycker jag att filmen *Barfota rop* ger ett för tunn bild av det som skedde jämfört med det material som boken *Roparna*och nämnda uppsats ger. Här kommer jag av förklarliga skäl bara återge något av all den information som båda dessa källor innehåller.

Förelöpare till folkväckelserna

Förmodligen fungerade dessa ropare som en slags Johannes döparen för Sverige. Detta är nämligen en mycket intressant del i Sveriges historia när det gäller den fria, evangeliska, frälsande trons spridning i vårt land. Denna roparrörelse – som inte var en organiserad rörelse – ses som en förelöpare till de stora folkväckelser som började växa fram en liten tid efter roparnas korta gärning. Dessa väckelser ger också en del av förklaringen till varför Sverige kunde resa sig ur misären och bli ett så starkt välfärdsland, ett av de mest moraliskt högtstående och bästa av alla länder att leva i. Det är en makalös förvandling som skedde på nästan bara 100 år!

Misären i Sverige var en lämplig jordmån

I mitten av 1800-talet tyngdes Sverige av stor omoral, av omåttligt drickande, slagsmål, våld, sjukdomar, fattigdom och smuts. Vidskeplighet, spådomar och besvärjelser var inte heller ovanligt bland folket, trots att landet var kristet. Mycket av eländet var kopplat till det ohejdade supandet. Ofta fick arbetare en del av sin lön i form av brännvin. Supandet var en av de främsta orsakerna till den djupa fattigdomen bland allmogen, eftersom många män inte orkade arbeta på grund av supandet. Även prästerskapet drack. Hembränning var både tillåtet, uppmuntrat och vanligt. Svensken drack i snitt 46 liter brännvin per person och år! Medelåldern var vid denna tid endast 42 år. Kvinnor och barn var helt förklarligt uppgivna över männens ohejdade drickande och det syndfulla leverne som spriten förde med sig. Det fanns inget hopp om förändring inom den (o)ordning som fanns i landet; eländet hade rotat sig djupt i folket; spriten var nästan som en institution. Men mitt i denna misär var det upplagt för att ”stenarna” skulle börja ropa”:

> Luk 19:37-40: ”Då han närmade sig sluttningen av Oljeberget, började hela skaran av lärjungar i sin glädje prisa Gud med hög röst för alla de kraftgärningar som de hade sett: ’Välsignad är han som kommer, konungen, i Herrens namn! Frid i himlen och ära i höjden!’ Några fariséer i folkmassan sade då till honom: ’Mästare, säg åt dina lärjungar att tiga!’ Han svarade: ’Jag säger er att **om de tiger, kommer stenarna att ropa**.’ ”

Även om det moraliska tillståndet var illa i landet, var det många som hade en Bibel hemma jämte Luthers katekes. Prästerna brukade ju besöka hemmen för att hålla husförhör, och därför hade en del av Bibelns och Luthers ord inpräntats i folksjälen. De flesta gick också till kyrkan varje söndag, och viktigast var det att närvara när det var nattvardsutdelning. Man kom också till kyrkan för att höra på

olika kungörelser. Men detta yttre fromma gav ingen god frukt i folks liv.

Vid denna tid delades folket in i en hierarkisk ordning i fyra stånd: adel, präster, borgare och bönder. Lägst stod alltså bönderna. Prästerna tillhörde överklassen, och därför var det sed att ta av sig mössan/hatten då man hälsade på eller talade med präster. Prästerskapets predikningar var dessutom högtravande och svårbegripliga, och hade generellt sett inte kraften att åstadkomma en positiv förändring i folks liv. Detta gjorde prästerna impopulära bland det enklare folket, allmogen. Ett djupt skuldmedvetande med samvetskval låg också som en tung börda över de flesta svenskar, något som dämpades med spritens ”hjälp”. I folkdjupet fanns det därför en längtan efter något nytt, något med kraft som kunde frälsa dem ur eländet och befria från synd och skuld. Inte minst önskade kvinnor och barn detta. Det fanns dock undantag bland prästerskapet, det var präster som predikade ett väckelsebudskap och som därför drog många åhörare. Men då dessa präster var få, blev det för långt att resa för de flesta som ville lyssna till dem.

utbrott av ropandet

Mitt i detta systematiserade elände började

plötsligt barn och unga, oftast flickor och yngre kvinnor, att ropa ut ett omvändelsebudskap! De ropade ut sin nöd över eländet och uppmanade folk till att sluta supa, sluta upp med omoralen och att söka Gud till bättring och frälsning. Budskapen kom spontant; roparna kände en inre nöd som de inte kunde hålla inom sig utan var tvungna att ropa ut. Budskapen var aldrig nedskrivna eller förberedda, det var ord som bara flödade fram. En god gissning är att det var Guds Helige Ande som drev dessa unga till att föra fram de omvändelsebudskap som de ropade ut, lite i linje med Jesu ord i bibelversen ovan: att stenarna skall ropa om inte andra gör det!

En Lisa Andersson i Alsarp i Hjälmseryds socken räknas som den första roparen. Hon hade vid 16 års ålder blivit sjuk och sängliggande. Under den tiden började hon läsa Bibeln. Strax därpå upplevde Lisa ett tvång att ropa och predika bättring ifrån sin säng. Det var inget självvalt enligt henne själv ”eftersom Herren hade

lagt det på henne”.

När detta korta skeende med roparna började var det alltså helt spontana tal och predikningar som roparna höll, och det inför ett fåtal åhörare, ofta bara i stugorna. Med tiden började man samlas till större möten, vanligen utomhus. Ett typiskt roparmöte började med sång, därefter läsning av något bibelord, och därefter en predikan som vanligen var ganska kort, kanske 5-10 minuter. Äldre ropare kunde längre fram hålla på med sin predikan i ett par timmar. Hur lång period en ropare var aktiv var lite olika, ibland ett par veckor, ibland upp till några månader. De flesta åhörare som drogs till dessa möten var fattiga statare, bönder, pigor och drängar. Intellektuella och folk från de högre stånden var för det mesta avogt inställda till roparna, vilket man bland annat kan se i gamla tidningsartiklar.

Roparrörelsen var alltså de enkla människornas rörelse. Den hade ingen organisation, ingen karismatisk ledare, inte ens ett namn. För Västergötland anges i gamla skrifter att det fanns runt 2000-3000 personer som var "gripna av ropandet" runt år 1843. Den siffran avser knappast enbart aktiva ropare, troligen är anhängare även medräknade. De flesta aktiva roparna var i åldern 16-30, men det finns även uppgifter om att 6-7 åringar var ropare, även någon enstaka 4-åring. Den yngsta som man hörde talas om var endast två år gammal! Med tanke på roparnas låga ålder och låga bildning är det inte rimligt att tro att detta var barnens egna påhitt som smittade till barn på andra orter. Den mest troliga förklaringen är att det var Guds Helige Ande som inspirerade dessa ”stenar” till att ropa ut ett väckelse- och omvändelsebudskap.

Spridningen

Roparrörelsen uppstod alltså spontant och oförklarligt och först i Småland. Den spred sig senare till Västergötland, Värmland och Närke. År 1843 upphörde den i stort sett, men efter detta levde denna fria tro vidare i stugor och torp. Roparnas gärning ledde också till att lekmannapredikanter och kolportörer trädde fram samt att bönehus inrättades (en kolportör var en person som reste runt med kristen litteratur och traktat). Så småningom blev detta grunden till de olika frikyrkorörelserna. En sådan var Risebergarörelsen utanför Örebro, som med tiden blev en del av EFS.

Barnförkunnare var strategiskt rätt!

I några andra länder fanns vid denna period en stor religionsfrihet, inte minst i USA, och därför kunde väckelserna där ta fart snabbare och spridas av vuxna

predikanter. Men i Sverige fanns inte den friheten. Kyrkan och prästerskapet hade ensamrätt på att predika och leda gudstjänster. Det var därför väldigt lämpligt att roparna var mycket unga barn, eftersom de inte gärna kunde sättas i fängelse för brott mot gällande lagar. Folk försvarade också gärna barn mer än vad de försvarade vuxna ropare. Och att barnen inte var belastade med synder och dryckenskap gjorde också att folk gärna lyssnade till dem. Folk såg det dessutom som ett Guds underverk att unga barn kunde predika så väl. När man studerar detta roparfenomen, tycker jag alltså att mycket talar för att det hela var av Gud. Att så många ropare var mycket unga känns dessutom som ett tecken på Guds vishet, med tanke på omständigheterna. I det här sammanhanget tycker jag detta bibelord är intressant:

> Ps 8:3: "Av barns och spädbarns mun har du upprättat en makt för dina ovänners skull till att förgöra fiende och hämnare."

Budskapet

Det budskap som roparna vanligen förde fram var evangeliet, ett hoppets budskap för människor tyngda av synd och elände. Roparna kallade till omvändelse och till att söka hjälp hos Gud. Budskapet riktade sin udd mot supandet. Men roparna vände sig också mot annan omoral och synd, och uppmanade folket att söka Herren Gud till förlåtelse, nåd och frälsning. De vände sig också mot högfärd och prål och kallade folk till ett enkelt leverne. Det förekom att budskapet var mer av typen domspredikningar än evangelium, men detta väckte många. Budskapen var aldrig nedskrivna eller förberedda, det var ord som bara flödade fram, med klara röster och utan stakningar eller omsägningar. Budskapen var också i linje med Bibelns undervisning och med Luthers lära. Författaren J. N. Loughborough beskrev i sin bok *Den stora adventrörelsen* hur en liten pojke, endast åtta år gammal och inte läskunnig, började predika och samtidigt citera flera bibelverser. Prästen på orten försökte då sätta pojken på prov, men pojken gjorde prästen svarslös med sina bibelkunskaper.

Budskapen kunde ibland vara mycket uppfordrande med inslag av varningar för att hamna i helvetet. Så här kunde budskapet inledas:

> ”Ve över denna gudlösa hop! Ve över dessa drinkare! Nu dricker ni eldvatten i helvetet skall ni dricka eld!”
> *Roparna - Varför kunde de inte tiga? Laila Bergkvist*

En kvinna som var med vid en roparsamling fick syn på en man som hade gömt en kortlek i sin ena stövel. Till honom sa hon:

> ”Du borde ha lagt hälften av kortleken i vardera stövel, så hade du sluppit gå haltande på vägen till helvetet!”
> *Roparna, David Carlsson*

En fyraårig flicka i Rydaholms socken brukade predika i en halvtimma åt gången. Hennes budskap kunde handla om att söka sig till Golgata för att få ta emot rena bröllopskläder, att inte besöka djävulens nattvardsbord utan Jesu bord:

> ”Då Jesus dukar sitt bord, så passar djävulen på att duka sitt bord… Kära själar! Gån icke till det bordet, utan tränger eder framom, där finnes Jesus. Kära själar. Tron på Jesus. Det är ej värt att I tron med fördolda hjärtan söka Gud. Tron I icke Bibeln så tron I icke vårt rop.”
> *Roparna, David Carlsson*

Förbud mot att samlas till bön och bibelläsning

Vid denna tid gällde det s.k. *konventikelplakatet*. Detta var en lag som förbjöd religiösa samlingar (s.k. *konventiklar*) i hemmen eller på andra platser där andra än familjemedlemmarna var närvarande. Det var alltså förbjudet att bjuda in folk utanför familjen till bönemöten och bibelstudier. Lagen innebar därmed att det bara var Svenska Kyrkans präster som fick hålla gudstjänster och predika. Bröt man mot konventikelplakatet fick man böta 200 daler silvermynt första gången, andra gången fick man böta 400 daler silvermynt. Om man inte hade några pengar blev det fängelse på vatten och bröd. Tredje gången man hållit en konventikel blev man utvisad ur landet i två år. Den siste som dömdes till landsförvisning i enlighet med konventikelplakatet var F. O. Nilsson. Det var denne Nilsson som förde baptiströrelsen till Sverige vid sin återkomst. Trots denna lag och dessa stränga straff samlades många människor ändå för att lyssna till roparna. Man samlades både utomhus och i olika hem. Vid vissa utomhussamlingar kunde den lyssnande skaran uppgå till bortåt 3000 personer.

Men myndigheter och prästerskapet var generellt sett mycket negativt inställda till dessa samlingar, dels för att det var ett brott mot konventikelplakatet, och dels för att man ansåg att företeelsen var skadlig för Kyrkan och samhället. Man ville ha ordning och reda och enhet i tron, och det var prästernas uppgift att stå för allt inom trons område, inga andra! Roparna ansågs ofta vara drabbade av någon underlig sinnessjukdom. Andra blev beskyllda för religiös högfärd. Ibland

kallade myndigheterna fenomenet för ”Satans apverk”. Ibland spekulerades det i om det hela var orsakat av ”animal magnetism” som man trodde orsakades av ”fluidum” från universum. Andra myndighetspersoner spekulerade i om roparna hade ätit säd som blivit kontaminerad av en giftig svamp, som man kallade för ”Olidium”. Det fanns trots allt några högt uppsatta personer och präster som såg den goda frukt som roparnas budskap förde med sig, och som inte fördömde roparna.

Myndigheterna tar i med hårdhandskarna!

Myndigheterna och Kyrkan kunde inte acceptera roparnas aktivitet och de folksamlingar som roparna orsakade. Myndighetspersoner och prästerskapet betraktade också roparna med stort förakt, men även med en viss fruktan. Prästerskapet för oroliga för att dessa ”villoandar” skulle så in splittring i deras församlingar. Myndigheterna var rädda för att folksamlingarna skulle orsaka spridning av smittsamma sjukdomar. Eftersom de såg roparnas aktiviteter som en smittsam sjukdom **i sig**, var de även oroliga för att denna ”sinnessjukdom” skulle få ännu större spridning. *Nordisk Kyrkotidning* skrev vid denna tid att roparna var ”besatta av djävulen”.

På grund av detta tog man i med hårdhandskarna. Ibland tillkallades t.o.m. militären! En del ropare misshandlades och hamnade i fängelse tillsammans med grova brottslingar. Andra hamnade på ”dårhus”, ibland med diagnosen ”religiös extas”. För andra räckte det med böter. Men vanligen krävde myndigheterna även att roparna skulle sluta upp med deras predikande om de skulle släppas fria. Vittnesmål finns om att ropare blev utsatta för kalla bad och blev piskade efteråt, som något slags ”botemedel”. Vid något tillfälle tvingade ordningsmakten unga ropare att både svära och förbanna, detta i hopp om att de skulle sluta upp med sitt ropande. Unga barn behandlades dock vanligen mildare än äldre ropare, men många föräldrar höll ändå sina ropande barn hemma för att slippa myndigheternas krav på att resa med barnen till sjukhus för ”behandling” mot ropandet. Att myndighetspersoner dömdes för övergrepp mot roparna var sällsynt. En polisman (kronolänsman) i Jönköpings län bötfälldes dock för att han hade misshandlat en kvinna som deltog i ett roparmöte.

Vid denna tid i Sveriges historia behandlades de psykiskt sjuka med alla möjliga hemska metoder. Samma behandling användes på många ropare. I *Jönköpings Läns Kungörelser* kan man läsa hur behandlingen kunde gå till. På äldre personer utförde man först en s.k. åderlåtning och tömde dessa på ca. 1-2 dl blod. På barn mellan åldrarna 8-10 år satte man istället 6-8 blodiglar mellan skulderbladen.

Efter denna första behandling fortsatte man behandlingen genom att ge personerna laxerande medel vid flera tillfällen. Efter ett par dagar gavs ett lavemang två gånger per dag. Ett sådant lavemang skulle bestå av hett vatten eller kamomillte, blandat med något slags pulver samt en ivispad äggula(!). Ett varmt fotbad med aska och lut, var eller varannan dag, ingick också i behandlingsmetoden. ”Patienten” skulle samtidigt hålla en sträng diet.

När frikyrkor senare började dyka upp i landet tappade Svenska Kyrkan många medlemmar på grund av prästerskapets motstånd mot roparna och andra väckelsepredikanter samt på grund av Kyrkans samarbete med myndigheterna. Många svenskar lämnade också landet för ett nytt liv i det fria USA, som var religionsfrihetens förlovade land – vid den tiden.

Folk lyssnade och omvände sig!

Det är mycket tydligt i det som finns att läsa om roparrörelsen att det var roparnas **budskap** som drog skarorna till att komma och lyssna. Det nämns inget om tecken och under. Budskapet var ett rent väckelse- och omvändelsebudskap och folk greps av detta. Jordmånen var uppenbarligen förberedd av Gud och de unga roparna fick vara såningsmän. Sådden gav dessutom god skörd. I gamla tidningsartiklar från den tiden vittnas det om att många slutade med dryckenskap, moralen förbättrades betydligt och det blev lugnare och vänligare i samhällena. Kortspel och dans var vanligen kopplat till supande, och därför upphörde många även med dessa nöjen. De som tog till sig roparnas budskap fick uppleva sinnesfrid och en helt ny gudsgemenskap, inte minst genom att bibelläsandet ökade markant. Biskopen J. A. Butsch i Skara vittnade om den positiva förändringen:

> ”Arbetet såväl på åker och äng som inomhus tycktes överallt gå sin jämna ostörda gång, och ofta hörde jag både sjuka och friska intyga, att samlevnaden aldrig förr varit så förnöjsam, fridsam och rolig som nu.”
> *Roparna - Varför kunde de inte tiga? Laila Bergkvist*

Ett annat nertecknat positivt vittnesbörd (bland många andra) är det om roperskan Stina Carlsdotter i Rydaholms socken i Småland. Efter hennes bättringsrop mot supandet lovade 70 brännvinstillverkare att sluta bränna sprit.

Svärmerier, manifestationer och bedragare

I några av de gamla skrifterna som berör roparna, finns uppgifter om att de ibland skakade och föll till marken. Detta behöver inte vara konstigare än att de unga som ropade var väldigt ivriga och blev utmattade. I boken *Roparna* skriver David Carlsson dock att bland barn och ungdomar som predikade med hög röst förekom varken skakningar eller andra manifestationer. Carlsson skriver också att ett fåtal ropare predikade sängliggande i ett sömnliknande tillstånd medan några andra sängliggande ropare var i fullt vaket tillstånd. Det vanliga beteendet hos roparna var dock att de predikade, med hög röst och gärna stående högre upp än åhörarna. Det var **budskapet** som var det centrala och det som lockade folk, inte upplevelser!

I väckelserörelser uppstår det ofta något som vi kan kalla för ”karismatisk överhettning” eller svärmerier (överdriven hänförelse). I den mån sådant förekom bland roparna berodde det troligast på sådana personers egen personlighet. Eftersom detta var ovanligt så är det inget jag tror vi skall tillskriva Gud. Vi kan i detta dra lärdom av hur några av historiens stora väckelsepredikanter hanterade personer som började med underliga svärmiska beteenden under pågående möten. Väckelsepredikanten Charles Finney (1792 – 1875) brukade vid sådana tillfällen beordra alla åhörare att stilla och lugnt ge sig av hemåt, utan att prata med varandra. Finney ville inte att svärmiska yttringar skulle komma i fokus och störa hans möten eftersom det var väckelsebudskapet som var det centrala. Jag vill minnas att även Frank Mangs kunde hantera svärmerier på ett liknande sätt. Men det är värt att notera vad Carlsson skriver, att roparmötena alltid gick lugnt och stillsamt tillväga – bortsett från de tillfällen då myndigheterna försökte sätta stopp för pågående möten och gripa roparna.

Man skall också vara medveten om att de flesta tidningar som skrev om roparna och deras verksamhet var väldigt negativt inställda till fenomenet. Därför är det högst troligt att de artiklar som skrevs vid den tiden var subjektivt och negativt färgade, eftersom skribenterna kände ett stort förakt för roparna.

En och annan har velat jämföra roparrörelsen med den s.k. ”Torontovälsignelsen” (som startade 1994). Den kallas ibland även för ”Torontoväckelsen”. Torontovälsignelsen präglades av väldigt bisarra manifestationer, som man ändå menade skulle vara verk av den **Helige** Ande! Det som ofta hände var att folk kastade sig på golven, gapskrattade, raglade omkring som om de var berusade, fick ryckningar i armar och ben, konvulsioner, man kröp omkring som djur på marken, skällde som hundar, och hel del annat knasigt. Det fanns inget omvändelsebudskap i den rörelsen. Istället var budskapet: ”kom och drick!”. Torontovälsignelsen var därför varken en välsignelse eller en väckelse, det gjorde

istället kristna till åtlöje. Det som skedde och sades var vanligen helt utanför Bibelns ramar. Detta förvandlade därför inte folk och samhällen till det bättre. Magnus Tunehag som var en central figur i Torontorörelsen i Sverige, berättar i tidningen Dagen (20 januari 2023) att han inte kunde se någon frukt av det hela; det rann ut i sanden. Jag själv har skrivit en hel del om detta skeende tidigare, och helt klart var att det inte gav något god frukt, men det gav en dålig frukt! Kristna blev förlöjligade, förvillade och förda in i obibliska tankegångar – vilket senare öppnat upp för ännu fler villfarelser. Skeendet ökade dessutom på föraktet för både kristna och den kristna tron; evangeliet drogs ner i smutsen!

Men skeendet med roparna handlade inte det minsta om upplevelser eller manifestationer, helandeunder förekom inte heller – vad jag kunnat läsa mig till (i filmen Barfota rop förekommer två tillfällen där det sker helandeunder, och detta får definitivt för stort utrymme i filmen). Istället var det centrala hos roparna ett väckelse- och omvändelsebudskap som låg i linje med Bibelns undervisning. Mötena var stillsamma och präglades av ett heligt allvar! Roparnas budskap förvandlade dessutom folks moral, tro och hela samhällen till något betydligt bättre än tidigare. Inte minst blev många nyktra och sant frälsa. De fick därigenom en ny och fördjupad gemenskap med Gud, och många började läsa Bibeln flitigt – vilket ju är en fantastiskt god frukt! Som vi sett blev dessutom roparnas gärning en slags kick-start för kommande evangeliska väckelser och en framväxande frikyrklighet. Med tiden vann roparnas gärning respekt hos de flesta när den goda frukten var så uppenbar.

Bedragare

Det finns även uppgifter om att det dök upp en och annan bedragare bland roparna. Dessa ”falska ropare” var vanligen unga män och kvinnor som lockades av möjligheten att resa runt, predika radikala budskap och samtidigt få mat och husrum hos människor som gärna lyssnade till deras budskap. Deras budskap hade ett mer ett aggressivt, skarpt och socialt innehåll än det religiösa budskap som sanna ropare hade; man kan säga att innehållet var mer politiskt orienterat hos bedragarna. Jag tycker man kan jämföra dessa ”falska ropare” med de falska förkunnare som i vår tid gjort sig stora namn i kristenheten via spektakulära ”shower” och budskap som ibland också är politiskt färgat. Dessa moderna ”falska ropare” lever flott på det som snärjda efterföljare plockar fram ur sina plånböcker!

Frukten av roparrörelsen var bra för Sverige!

Roparrörelsen uppstod väldigt hastigt och spontant i vårt land. Ingen var beredd på detta. Denna avgörande epok var dock mycket kort, i stort sett varade den endast mellan åren 1840-1843. Ändå förändrades mycket i Sverige under denna korta tid. Folks tankesätt förändrades mer än under något annat sekel. Folk fortsatte också att mötas till bibelläsning och sång även efter det att roparna hade tystnat. Med tiden blev stugorna för små, och när det blev tillåtet började man bygga alla de bönehus som är så vanliga ute på landet i många delar av Sverige. Där växte nya fria församlingar fram. Tyvärr har många av dessa församlingar avfolkats på senare tid och bönehusen sålts och byggts om till privata bostäder m.m

De flesta av roparna stannade kvar i sina församlingar inom Svenska Kyrkan; det finns inga uppgifter om att roparna bildade några egna församlingar. Men det blev alltså så att roparnas gärning blev en grogrund för andra evangeliska väckelser och frikyrkor som uppstod i roparnas kölvatten, särskilt efter att konventikelplakatet upphävdes 1858. Flera ledare inom den evangeliska rörelsen hade tidigare blivit omvända på roparmöten. Ett exempel är Missionsförsamlingen i Finnerödja. I deras minnesskrift kan man läsa:

> ”Den första lekmannapredikan hölls i Finnerödja år 1841 hos Olsson i Slättsbol, där man senare hade upprinnelsen till missionsförsamlingen i Finnerödja”.
> *Roparna - Varför kunde de inte tiga? Laila Bergkvist*

Av frukten känner man trädet

Nordisk Kyrkotidning – som tidigare hade skrivit att roparna var besatta av djävulen – hade efter en tid också sett den goda frukt som roparnas budskap förde med sig. De erkände då att drickandet hade minskat, separerade par hade gått ihop, slagsmål hade blivit mindre vanliga och att det hade blivit lugnare i samhällena. De kunde även erkänna att roparna måste ha varit inspirerade av Gud, något annat var inte tänkbart. Även det faktum att så enkla och obildade människor som roparna, kunde tala så väl och sammanhängande under en lång tid, kan också ses som ett tecken på att Gud var inspiratören!

Väckelser som gjorde Sverige förhållandevis sunt

Som jag redan nämt, kan man med ganska stor säkerhet säga att roparna var förlöpare till den större evangeliska folkväckelse som uppstod efter roparnas insats. En sak som kan bekräfta detta är att där det länge funnits en stor

frikyrklighet, där var också roparna som flest. Och där det saknades ropare blev frikyrkligheten liten.

En annan sak man med stor säkerhet kan säga, det är att den evangeliska väckelsen var helt avgörande för att Sverige skulle bli det välfärdsland som det senare blev. Samtidigt fick Sverige uppleva en folkbildning och stora politiska förändringar som gjorde svenskarna mer likställda jämfört med hur det var i det gamla ståndssamhället. Utan den evangeliska väckelsen hade troligen inte dessa politiska förändringar kunna äga rum. Jag är övertygad om att Gud välsignade Sverige när skaran av bibeltroende evangeliska kristna blev så många som de blev. Vi som lever idag njuter fortfarande av frukterna från dessa väckelser och denna förändring av vårt land. Så vi har mycket att vara tacksamma till Gud för! Kanske vi även skall tacka Gud för alla ropare som uppenbarligen sparkade igång det hela!

Sverige behöver bli frälst på nytt!

När man studerar roparna och deras gärning, då är svårt att dra någon annan slutsats än att det var Gud som kallade och inspirerade dessa unga människor till att spontant och oplanerat ropa ut det väckelse- och omvändelsebudskap som bubblade fram ur deras inre. Den goda frukten av deras gärning, budskapets bibelförankring och det förunderliga i att så många unga barn utgjorde ryggraden i roparrörelsen vittnar samstämt om detta.

Välsignade då Gud Sverige med detta för att Sverige var så bra och hade förtjänat det? NEJ, det var tvärtom! Sverige var i ett fruktansvärt uselt och hopplöst tillstånd och därför lät han detta ske av godhet och av nåd och åter nåd! Roparnas gärning utgjorde en viktig del i Guds frälsningsplan för Sverige, och med tiden blev väldigt många både evangeliskt troende och frälsta. I och med det välsignade också Gud vårt land med oerhört mycket gott så att landet blev ett av de mest välmående i hela världen!

Hur är det då idag? Är landet lika välmående nu som förr? Är det lika många sant evangeliskt troende idag som under de stora väckelserna, procentuellt sett? Helt klart lever vi fortfarande i ett land som kanske har den högsta välfärden av alla länder. Vi har fortfarande stor frihet att göra och tycka som vi behagar, vi har låg korruption jämfört med de flesta andra länderna i världen, vi har stor pressfrihet och en väl fungerande demokrati. Vi borde med andra ord vara enormt tacksamma till Gud över det vi fick och fortfarande har!

MEN, vi ser också stora orosmoln på samhällets himmel. Vi har en kriminalitet som tilltar oroväckande mycket, drogberoendet har vuxit oerhört mycket de senaste åren och drar med sig ännu mer kriminalitet, många medborgare mår psykiskt dåligt, många har fastnat i nyandlighet och det ockulta, moralen har försämrats kraftigt, kristna avfaller från en sund bibelförankrad evangelisk tro, vi upplever hot från omvärlden, osv, osv. Men vi är ändå inte nere i den misär och hopplöshet som rådde under 1800-talets första hälft. Många av oss har nog dessutom ett visst mått av svenskt högmod. Kanske man även har uppnått en slags självförgudning i det faktum att man är sin egen lyckas smed, och själv bestämmer allt i livet utan att fråga vår Skapare om råd. I ett sådant läge tror jag inte att vi kan vänta oss att det skall uppstå ropare i vår tid. Jordmånen är inte den rätta och därför är det är svårt att tro att folk skulle lyssna och omvända sig.

Men visst behövs ett väckelsebudskap här ändå! Frågan är bara hur Gud kommer att utforma det – för det är ju HAN som skall sjösätta sådant, inte vi! Allt för många i kristenheten har gått på kurser eller bibelskolor där man lärt sig ”hur man gör”. Hjälparen, den Helige Ande ställs därmed åt sidan eftersom man tror att det är brist på kunskap som gör att vi inte har kraft och väckelse osv. Amerikansk framgångsförkunnelse har tydligt visat sitt fula ansikte, precis som med all annan metod- och prestationsorienterad självhjälpsbaserad förkunnelse. Vi misstar oss också om vi tror att det är politiska inriktningar som kan frälsa landet.

Jag tror inte vi skall hämta in hjälp utifrån. Vi skall stanna här i ”Juda rike” och inte ge oss av till ”Egypten” för att hämta hjälp (läs profeten Jeremias bok i Gamla testamentet). Om Gud vill frälsa Sverige ännu en gång innan slutet kommer för denna tidsålder, då tror jag något kommer att dyka upp **inom** landet. Inte heller denna gång lär det ske genom de religiösa proffsen, som präster, pastorer och populära förkunnare; många har redan diskvalificerat sig på grund av villoläror, liberalism och kollegial korruption. Om Gud vill frälsa vårt land ännu en gång, så lär omvändelseropen åter igen komma via ”stenarna” som inte har något eget att vara stolta över. Kanske det kommer via föraktade människor. Vi ser i Bibeln och i den kristna historien att Gud föredrar att verka genom det svaga och det lilla. Vid ett tillfälle lät han till och med en åsna föra fram en varning, och då kan Gud så klart välja vilken okunnig människa som helst, så var det ju med de unga roparna.

Om Gud vill frälsa vårt land och folk ännu en gång, och i sådana fall hur, det vet vi inte. Men låt oss ändå be om nåd för ett andligt uppvaknande, väckelse och sann omvändelse till Gud i vårt älskade land! Låt oss be om ropare av den kaliber som Sverige behöver **idag**! Vi bör nog minnas dessa bibelord som avslutning:

> 1 Kor 1:27-29: "Nej, det som för världen var dåraktigt har Gud utvalt för att låta de visa stå där med skam, och det som för världen var svagt har Gud utvalt för att låta det starka stå där med skam, och det som för världen var oansenligt och föraktat, ja, det som inte var till, har Gud utvalt för att göra till intet det som var till, för att ingen människa skall berömma sig inför Gud."
>
> Luk 16:15: "Ty det som är högt i människors ögon är avskyvärt inför Gud."

/Lennart

Källor:

• Roparna, David Carlsson, 1978
• *Roparna - Varför kunde de inte tiga?,* Laila Bergkvist, uppsats vid Högskolan i Gävle, 2009
• Ropande pigor och Läsande bönder, Peter Aronsson, 1990
(Denna bok är en akademisk avhandling som har en förhållandevis torr socialhistorisk och politisk infallsvinkel)

Läs vidare:

• Äkta eller falsk väckelse

• Den kollegiala korruptionen i kristenheten

• Det stora avfallet

• Frukt av "Toronto-väckelsen"

• Villfarelsen om ”holy drunkness" (andlig berusning)

• Trosrörelsen, Toronto, New Wine mfl - alla hör de ihop!